

Jak ZUS sprawdza, co robimy na zwolnieniu lekarskim?

Zakład Ubezpieczeń Społecznych podsumował wyniki kontroli zwolnień lekarskich przeprowadzonych w pierwszych kwartale 2022 roku. Kwota obniżonych i cofniętych świadczeń po kontroli zwolnień wyniosła ponad 42,6 mln zł, w kujawsko-pomorskim niemal 2,6 mln zł.

Zgodnie z ustawą o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma obowiązek prowadzić systematyczną kontrolę zarówno prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do pracy, jak i prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich. W przypadku pierwszego rodzaju kontroli, lekarze orzecznicy ZUS weryfikują czy osoba korzystająca ze zwolnienia lekarskiego jest nadal chora i tym samym niezdolna do pracy, a w przypadku drugiej z kontroli pracownicy ZUS sprawdzają, czy osoba wykorzystuje zwolnienie zgodnie z jego przeznaczeniem, a nie wykonuje np. pracy.

Kontroli prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich od pracy z powodu choroby może podlegać każde zwolnienie lekarskie bez względu na wskazania lekarskie, tj. zarówno, gdy jest adnotacja „chory powinien leżeć” jak i w przypadku adnotacji „chory może chodzić”. Każde zwolnienie jest zwolnieniem od wykonywania jakiejkolwiek pracy zarobkowej oraz wszelkich czynności, które mogą utrudnić powrót do zdrowia. Jeżeli osoba korzysta ze zwolnienia niezgodnie z jego przeznaczeniem Zakład wstrzymuje wypłatę świadczenia, a jeżeli zostało już wypłacone, nakazuje jego zwrot. Ten rodzaj kontroli mogą przeprowadzić także pracodawcy, którzy zatrudniają powyżej 20 ubezpieczonych.

ZUS podsumowuje kontrole prowadzone w I kwartale 2022 roku

W pierwszym kwartale tego roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził **100,4 tys.** kontroli osób, którym lekarz wystawił zaświadczenie o czasowej niezdolności do pracy. Były to zarówno kontrole orzekania o niezdolności do pracy, czyli weryfikujące czy osoba ze względu na stan swojego zdrowia nadal nie powinna świadczyć pracy, jak i kontrole wykorzystania zwolnień. W konsekwencji ZUS wydał **5 tys.** decyzji wstrzymujących dalszą wypłatę zasiłków chorobowych na kwotę **3,9 mln zł.** W naszym regionie ZUS przeprowadził ponad **8 tys.** kontroli, wydał **320** decyzji, a kwota wstrzymanych z tego tytułu zasiłków wyniosła prawie **230,3 tys. zł** - informuje Krystyna Michałek, regionalny rzecznik prasowy ZUS województwa kujawsko-pomorskiego.

Kontrole to jedna z możliwości, którymi dysponuje ZUS. Zakład ma również obowiązek ograniczyć wysokość świadczeń chorobowych do 100 proc. przeciętnego wynagrodzenia w kraju, w przypadku ustania tytułu ubezpieczenia osoby przebywającej na zwolnieniu. Z tego powodu w całym kraju obniżono wypłaty na blisko **38,7 mln zł**, w naszym regionie na ponad **2,3 mln zł**. Łącznie, kwota obniżonych i cofniętych świadczeń chorobowych w tym kwartale w skali kraju wyniosła **42,6 mln zł**, na terenie kujawsko-pomorskiego niemal **2,6 mln zł**.

Jak wygląda kontrola

Kontrola prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich od pracy może mieć charakter „wyjazdowy” czyli osobiste przeprowadzenie wizyty przez upoważnionych pracowników Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak również kontroli „z dokumentów”, czyli danych pozyskanych z innych źródeł. Informacje pozyskiwane z innych źródeł to wiadomości od pracodawców, czy innych osób postronnych. Mogą to być zawiadomienia np. o tym, że pracownik w mediach społecznościowych zamieścił zdjęcia, jak stoi pod palmą w tropikach, a powinien według wskazania lekarza leżeć

w domu lub gdy pracownik wykonuje inną pracę (obsługa imprez okolicznościowych, remont domu). Samo zdjęcie nie jest podstawą do odmowy prawa do zasiłku. Pracownicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych po otrzymaniu powiadomienia o niewłaściwym wykorzystywaniu zwolnień lekarskich prowadzą postępowanie w sprawie zasadności przyznania prawa do zasiłku takiemu pracownikowi. Jeżeli zostanie potwierdzone, że pracownik wykorzystuje zwolnienie lekarskie niezgodnie z jego celem, wówczas Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmawia prawa do zasiłku.

W przypadku kontroli wyjazdowej, kontrola może być przeprowadzona tylko w trakcie trwania zwolnienia lekarskiego, które podlega weryfikacji.

Osoby chore idąc na zwolnienie lekarskie, powinny pamiętać, aby podać lekarzowi aktualny adres, pod którym będą przebywać w czasie chorobowego. W przypadku zmiany miejsca pobytu należy w ciągu trzech dni poinformować o tym pracodawcę i ZUS. Wskazanie prawidłowego adresu pobytu w czasie zwolnienia lekarskiego jest bardzo ważne. Nieusprawiedliwiona nieobecność chorego w domu w trakcie kontroli wykorzystywania zwolnienia lekarskiego może być przyczyną odmowy prawa do zasiłku chorobowego.

Co robimy na zwolnieniu lekarskim

Często zdarza się, że pracownik ZUS podczas kontroli zwolnień nie znajduje chorego pod adresem zamieszkania lub wskazanym w zwolnieniu miejscu pobytu. W takich sytuacjach ZUS ponawia kontrolę i prosi o wyjaśnienie przyczyny tej nieobecności. Taka nieobecność może być usprawiedliwiona, jeżeli była spowodowana np. wizytą u lekarza, koniecznością wykupienia zaleconych przez lekarza leków, odbywaniem rehabilitacji itp. Brak usprawiedliwienia przyczyny nieobecności w miejscu pobytu podczas kontroli albo nieudzielenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie może stanowić podstawę do pozbawienia prawa do wypłaty zasiłku chorobowego.

W naszym województwie wśród osób, które musiały zwrócić zasiłek chorobowy, znalazł się lekarz, który będąc sam na zwolnieniu lekarskim, w ramach prowadzonej prywatnej praktyki lekarskiej wystawiał zwolnienia innym pacjentom. Inna ubezpieczona „wpadła” przez donos. Podczas Świąt Wielkanocnych w okresie niezdolności do pracy ze względu na chory kręgosłup, brała udział w procesji i niosła krzyż. Z kolei inna osoba po ustaniu zatrudnienia, której to ZUS wypłacał zasiłek chorobowy, w trakcie zwolnienia wykonywała foto-relacje z tytułu umowy o dzieło dla lokalnej gazety. Inny pan, który otrzymywał zasiłek chorobowy z tytułu umowy o pracę, w czasie zwolnienia lekarskiego wykonywał prace związaną z prowadzoną działalnością gospodarczą – jeździł autokarem. Zasiłek chorobowy za cały okres zwolnienia lekarskiego stracił również właściciel sklepu medycznego, który w czasie zwolnienia obsługiwał w sklepie klientów.

Krystyna Michałek
regionalny rzecznik prasowy ZUS
w województwie kujawsko-pomorskim